

Utsjekking av båtførere i Rana Sportsdykkere

Kun medlemmer som er sjekket ut har anledning til å føre båten. For å bli utsjekket må man sammen med en av de som allerede er utsjekket vise at man forstår og i praksis mestrer og de punktene som diskuteres i dette dokumentet. Materialforvalter må så godkjenne dette.

Dette er ikke et båtførerkurs eller en navigasjonshåndbok. Til dette finnes andre ressurser.

De som sjekket ut på båten vil ikke nødvendigvis være verken dyktige eller erfarne båtførere og det viktigste vil derfor være å kjenne sin egen begrensning.

Avpass kjøring etter dyktighet og forhold. Ikke gå i mørke/tåke/snøvær uten at du er vant til å navigere.

Når du tar ut båten er det du som er skipper og det er du som har ansvaret for folk og at båt med tilhørende utstyr blir levert tilbake igjen. Tør å si nei dersom du føler du ikke mestrer forholdene eller går på akkord med sikkerheten.

Forberedelser

For å ta ut båten må man først kontakte et av medlemmene i styret.

Bensin, kartplotter og nøkler til båten ligger innelåst i containeren ved brakka. Kun medlemmer av styret har nøkler til containeren.

Husk å ta med:

- Nøkler: Nøkler til motor, bensintank og hovedstrømsbryter finnes på samme hank.
- Kartplotter: Viser posisjon, kart, dybdeforhold m.m. og skal alltid være med.
- VHF-radio
- Bensin: Ta med så mye at du er sikker på å ha nok til å fylle tanker etter bruk. Typisk forbruk vil være 40 l/time.
- Flytevester: Sørg for at det finnes flytevester til alle som ikke har på dykkerdrakt. Klubben har 3 stykk i barne-/ungdomsgruppen til gratis utlån. Flytevester kan også leies på brannstasjonen.
- Mobiltelefon(er)
- Oksygenkoffert (inneholder nødplan)
- Dykkerflagg (ligger i skifteboden i Stokkvågen)
- Plate for føring av dykkelogg (skal ligge i båten)

Kartplotter

Kartplotteren er et instrument som kombinerer følgende enheter:

- Kart (over Helgelandskysten)
- GPS som forteller hvor båten befinner seg
- Kompass som viser kurs
- Ekkolodd som forteller hvor dypt det er rett under båten. Ekkoloddet virker kun ved lave hastigheter.

Kartplotteren settes på plass ved at dekslet over sokkelen fjernes og plotteren trykkes ned. Den posisjonerer båten automatisk når den slås på. Når man kjører tegnes det automatisk opp en slepestrek på kartet. For å komme til utgangspunktet kan man således følge denne streken tilbake. Når kartplotteren slås av glemmes slepe streken. Det er også mulig å legge opp en rute på kartet, vha. såkalte "waypoints", før turen.

De viktigste funksjonene er disse:

Zoom: For å zoome inn og ut for best mulig oversikt. Å zoome inn gjør at flere detaljer (f.eks dybder) kommer frem på kartet.

Light: Bakgrunnsbelysning

Mode: For å skifte mellom forskjellige visninger. Ekkolodd, kart, kompasskurs samt kombinasjoner av disse.

MOB: (man over board) Ta posisjonen i øyeblikket.

NB! Stol ikke på at kartet er helt nøyaktig. De elektroniske karene er basert på gamle sjøkart og kan vise feil på opptil 50 meter. Dersom du kjører blindt etter kartplotteren i trange farvann vil du derfor risikere å kjøre på land.

Oppstart

Sjekk olje: Olje holdes av klubben og står i skifteboden i Stokkvågen. Tanken befinner seg under fører setet. Fyll på ved behov.

Sett inn hovedstrømsbryter og vri en kvart omdreining til høyre.

Sett i dødmannsknapp. (Finnes på nøkkelhanken.)

Påse at gasspaken står i nøytral. Det skal ikke benyttes manuell choke.
Sett i nøkkel, vri til høyre og vent til motoren piper. Slipp når motoren har startet.
Sjekk på instrumentpanelet at oljenivå er ok og at tankmåleren viser full.
Tilting opp/ned gjøres med den lille knappen på gasspaken. På instrumentpanelet vises motorens posisjon.
La motoren gå et par minutter på lavt tomgang.
Er det mørkt eller dårlig sikt skal båtenes lanterner være tent. Påse at de virker og ikke er tildekket.
Dersom motoren er kald, ikke kjør med mer enn 3000 omdreininger de første 5 minutter.

Seilas

Utstyr som befinner seg oppå baugrommet vil ramle bak og ned. De som ikke har vært med båten før vil ikke være klar over dette, så det er din oppgave å påse at alt utstyr **ligger** i dørken.

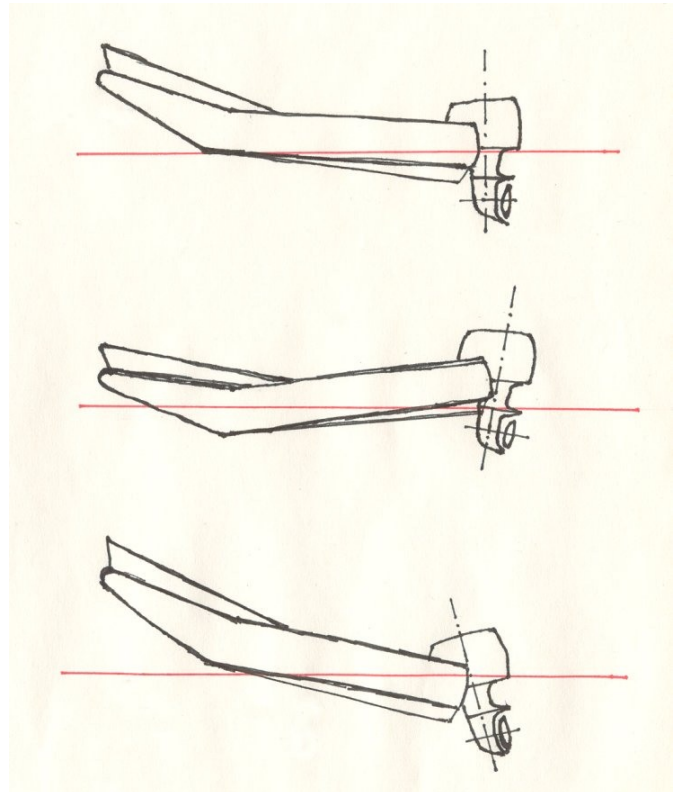
For å kjøre økonomisk er det viktig at båten er i plan. (Man merker at båten kommer opp i plan når den liksom legger seg oppå vannet og skyter fart.)

For å komme opp i plan med stor last har det vist seg å være en fordel å få tyngden bakover.

Øk pådraget rolig til maks, vent til båten planer og ta av pådrag til ca 4200 omdreininger.

Når marsjfart er oppnådd finjusteres tiltingen til den posisjonen som gir høyest turtall (øverste figur).

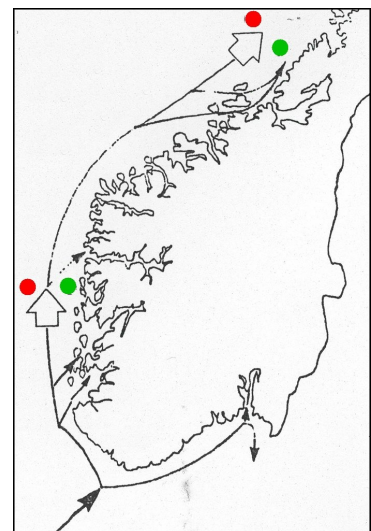
Ved høy fart og liten last blir det mindre skvalp og bølgeslag dersom motoren tiltes ned (midterste figur).

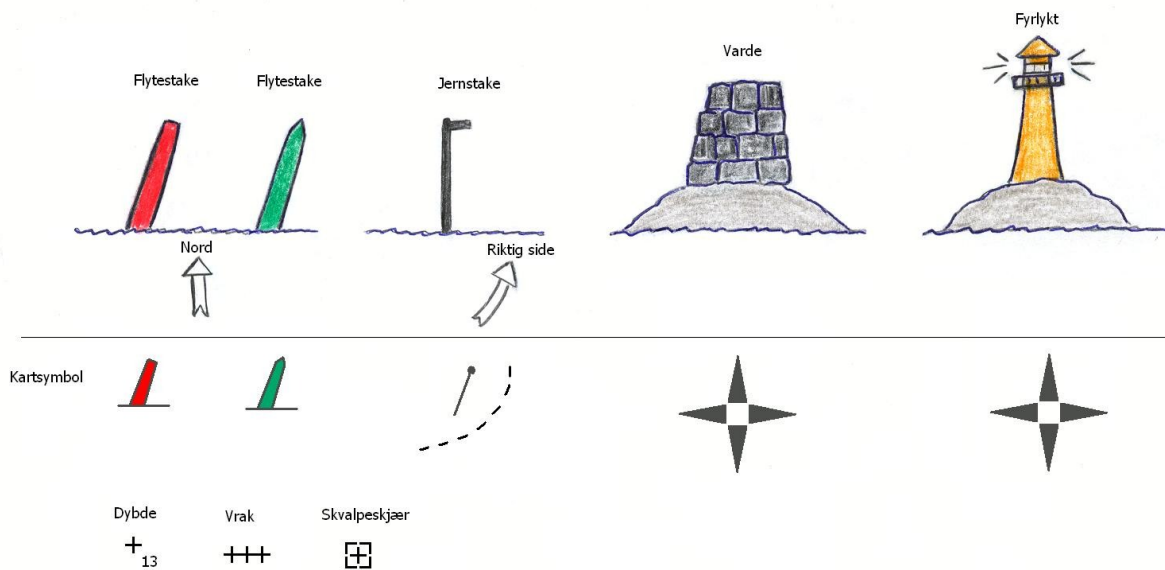
Navigering

"Veien" som større skip alltid følger kalles en hovedled. Denne er markert med lys, flytende og landfaste merker. Leden har en *retning*: Når man går **nordover** og **inn** til havn skal man ha grønne merker på styrbord (høyre) side. Går man **sydover** eller **ut** fra havn blir således styrbord merker røde. Dette er hovedregelen men avvik forekommer. For å få et fullstendig bilde av leden må man studere et kart (finnes i verktøykassen i baugrommet).

Fyrlykter lyser i røde, grønne og hvite sektorer. Hvite sektorer (i gult på kart) viser trygg led. Det finnes en mengde andre sjømerker men disse er de mest benyttede i vårt distrikt.

Leder for småbåter er ofte merket med jernstaker og flytestaker. Jernstakene har en "fløy" (se figur) som angir på hvilken side man skal gå. Flytestakene er enten røde eller grønne.

Skal man krysse et større havområde er kartplotteren et godt hjelpemiddel. Zoom ut til du ser hvor du ønsker å ende opp. Skal man videre inn mellom holmer og skjær bør det skje langs en merket led.

Dersom du går utenom leden på plasser der du ikke er lommekjent:

Senk farten. Følg med ekkolodd. Ekkoloddet viser dybden rett under båten - ikke hva som befinner seg forut.

- Dersom det blir grunnere enn 5 meter, sett en person på utkikk i baugen.
- Zoom inn på kartplotteren slik at grunner og skvalpeskjær vises.

Skal man gå i tåke/snøvær/mørke krever dette at man er kjent eller har planlagt ruten. Dessuten kreves det erfaring. Det som ser greit ut på et kart før turen, kan bli veldig forvirrende i praksis når lys fra hus, båter, biler osv. blander seg med lys fra fyrlykter og blinkere.

Annet:

- Er bølgene på et sted høyere eller bryter mer enn ellers, indikerer dette en grunne.
- Man har vikeplikt for større båter/saktegående båter.
- Vik til styrbord (høyre) ved passering (møte, innhenting og kryssing).
- Er det mørkt skal man se møtende båts røde lanterne (babord).
- Det er forbudt å fortøye i navigasjonsmerker.
- Styr godt unna fiskende fartøy.
- Styr unna fiskebruk. Gå ikke mellom to blåser eller innenfor en blåse som ligger nært land.

Ikke start/Motorstopp

Sjekk først følgende:

- Girspaken står i fri
- Dødmannsknappen står i
- Hovedstrømsbryteren står i og er vridd mot høyre
- Drivstoff og olje

Dersom det ikke blir lys i instrumentpanelet mangler strøm. Sjekk isåfall polskoene på batteriet under føreraset.

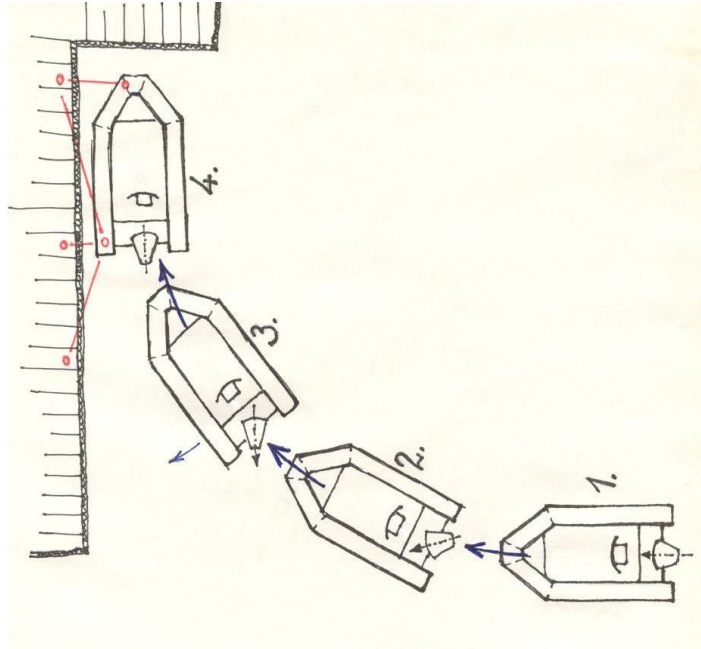
Dersom det ikke er mulig å få start - ring etter hjelp eller bruk VHF-radio. VHF-radio og mobiltelefon(er) **skal** være med.

Kast anker før båten reker iland. Tilt opp motoren for å minimere skade.

Legge til kai/fortøyning

Ikke gå inn til kai/brygge med høy fart. I beste fall er det irriterende for andre båter i området som utsettes for bølgene dine.

- 1) Senk farten i god tid og la hekkbølgen komme foran båten.
- 2) Sving båten på skrå inn mot kai/brygge. Sett motoren i fri.
- 3) Når baugen er ganske nært kaikanten svinges motoren raskt motsatt vei og settes i revers. Akterpartiet vil nå trekkes inn mot kaien samtidig som båten stanser.
- 4) Legg ut fenderne (de hvite ballongene). Gjør fast båten foran og bak med slakke tamper. Se til at båten ikke kan komme borti noe som gnager. I Stokkvågen er det viktig at baugen ikke blir liggende for nær bryggekannten. (Det står en pullert der som kan gjøre stor skade.) Lag såkalte spring (se figur) for å forhindre dette.

- 5) Husk flo og fjære dersom det fortøyes til fast kai. I vårt distrikt kan forskjellen være opptil 2 meter i løpet av 6 timer.

Oppankring

Forsøk å finne et sted som er mest mulig skjermet for vind/bølger/strøm.

Finn noe på land som det er mulig og fester landtau i.

Kast ut det store anket f.eks 20 meter fra land.

Gå sakte inn mot land, følg med på ekkolodd. Ha en person på utkikk i baugen.

Blir det grunnere enn 2 meter, tilt opp motoren slik at propellen såvidt er under vann.

(NB! Med motoren i denne posisjonen er det liten kraft og dårlige styreregenskaper.)

Alternativt kan motoren slås av og vippes helt opp i fart mens man lar båten sige mot land. Båten tåler en dult, propellen gjør det **ikke**.

Gå aldri inn mot land uten at du er sikker på at du mestrer bølge-/vindforholdene på stedet. Vær oppmerksom på sidevind som er spesielt problematisk.

Er man usikker på om båten kan legges for anker på forsvarlig måte **lar man være**.

Dykking

Med mindre du delegerer denne oppgaven er du som skipper også dykkeleder.

Dykkingen skal følge "SIKKERHETSREGLER Rana Sportsdykkere". Se vedlegg.

Normalt skal det være minst én person igjen i båten. Ved dykking som ikke er i nærhet av land er dette **ufravikelig**.

Luken åpnes, stigen tas ned og legger klar, dykkerflagg heises.

Se til at en av dykkerne sjekker at ankeret ligger godt på bunnen før han/hun fortsetter dykket.

Mens dykking pågår: Utvis stor forsiktighet når motoren settes i gir og gå sakte.

Fylling av drivstoff

95 oktan blyfri bensin. Båten skal alltid tankes helt opp før den forlates. For å få fylt tanken helt opp må det stå minst 1 mann på babord siden av båten mens det fylles (på styrbord side). Nøkkelen til bensintanken sitter på hanken sammen med nøkkelen til motoren.

Tilbakelevering

Ta kontakt med et av medlemmene i styret. (Fortrinnsvis den du fikk nøklene av.)

Sett oppfylte bensinkanner, kartplotter, og nøkler tilbake i containeren. VHF-radio settes på lading.

Kartplotter må oppbevares med etuiet åpent for å hindre duggdannelse inni displayet.

Skriv inn en ordre i boken i containeren. Prisen for leie av båten er for tiden kr 100 pr dykker. Sett inn pengene på konto 45101233301.

- Torbjørn Hamran 2008-05-22

SIKKERHETSREGLER Rana Sportsdykkere

Helse

Egensjekk av fysisk & psykisk helse slik at en ikke setter eget og andres liv i fare. Vis også ansvar for dine meddykkere.

Planlegging

Alltid planlegg dykket på forhånd (om andre har planlagt dykket ta en gjennomgang)

Strøm, vind, båttrafikk, dybde, dykketid, retning

Avtal dykkepar, er det to dykkepar eller flere, velges det en dykkeleder som foretar en fellesbrifing, og dykkelogg føres.

Ved planlegging av dykk skal det taes hensyn til sertifikatnivå/kunnskapsnivå.

Klubblogg

Klubbens dykkelogg skal alltid føres når dette er dykking i klubbregi.

Legges lett tilgjengelig for andre, slik at de kan sjekke hvem som er i vannet, og treffe tiltak om nødvendig.

Dykkeflagg

Dykkeflagg skal alltid benyttes, også når det dykkes fra land. Gjeldes også ved dykking i privat regi.

Klubbens sikkerhetsutstyr

Det er viktig at du kan bruke klubbens sikkerhetsutstyr og hvor det er plassert.

AMK sentralen 75 52 80 44 Bodø

Nødnr. 113

13.12.2003

Styret i Rana Sportsdykkere